

Plan mot diskriminering och kränkande
behandling 2025/2026
Gualövs skola



- 1 Inledning**
 - 1.1 Syfte med planen
 - 1.2 Uppdrag och rättslig grund
 - 1.3 Definitioner
- 2 Värdegrund och mål**
 - 2.1 Förskolans/skolans vision
 - 2.2 Mål för likabehandlingsarbetet
- 3 Organisatorisk ansvarsfördelning**
 - 3.1 Rektor och skolledning
 - 3.2 Personal
 - 3.3 Elever
 - 3.4 Vårdnadshavare
- 4 Trygghetsråd**
- 5 Delaktighet**
- 6 Främjande arbete och förebyggande arbete**
 - 6.1 Främjande arbete insatser för likabehandling
 - 6.2 Förebyggande arbete förebygga diskriminering och motverka kränkningar
 - 6.3 Tidsplan och ansvar
- 7 Förankring av planen**
- 8 Rutiner för olika situationer**
 - 8.1 Anmälan, utredning och dokumentation sker
 - 8.1 Elev kränker elev
 - 8.2 Vuxen kränker elev
 - 8.3 Elev kränker vuxen
- 9 Kartläggning**
 - 9.1 Metoder för kartläggning av risker
- 10 Utvärdering och analys**
- 11 Nya mål och insatser**
- 12 Ansvar för planens innehåll och utvärdering**

Bilagor: Exempel: Enkätfrågor, resultat, handlingsplaner

1 Inledning

1.1 Syfte med planen mot kränkningar, diskriminering och trakasserier

1.2 Skolans uppdrag och rättslig grund

Utbildning inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt motiveras till en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt det är möjligt. Utbildning har ett kompensatoriskt uppdrag som ska uppväga skillnader i barns och elevers olika förutsättningar för att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skollagen (2010:800) 1 kap 4§.

Skolans arbete mot kränkande behandling regleras i 6 kapitlet i Skollagen. Varje skola med fritidshem ska bedriva ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling. Förebyggande åtgärder ska planeras, genomföras och utvärderas varje år. Vidare fastställs i lagen skyldigheten att anmäla, utreda och vid åtgärder vid händelser som kan uppstå för att motverka vidare kränkande behandling ska uppstå.

Skollagen

Skolans arbete mot kränkande behandling regleras i 6 kapitlet skollagen. Det innebär att skolan ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever samt att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Varje år upprättas en plan med en översikt och årsplan över de åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling av elever.

Verksamheten ska också beskriva hur den lever upp till den så kallade handlingsplikten. Det innebär att så snart någon av personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig blivit utsatt för kränkande behandling, ska anmälas till rektor. Rektor är sedan skyldig att skyndsamt anmäla till huvudman och ansvara för att händelsen allsidigt och skyndsamt utreds. I förekommande fall ska rektor vidta de åtgärder som krävs i det speciella fallet och genomföra de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Personalen har också enligt Skollagen sjätte kapitlet en skyldighet att skapa en trygg miljö i förskolan/skolan. Det är även tydligt att det finns ett förbud för vuxna i skolan att kränka ett barn eller elev genom att uttala något nedsättande, hota eller använda våld.

Diskrimineringslagen

Enligt diskrimineringslagen ska skolan se till att varje verksamhet arbetar målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter enligt de sju diskrimineringsgrunderna som kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. Det innebär att verksamheterna ska göra allt för att ingen ska bli diskriminerad eller

trakasserad. En plan ska upprättas för att förebygga och förhindra att barn eller elever utsätts för trakasserier enligt ovanstående diskrimineringsgrunder.

1.3 Definitioner

Vad är en kränkning?

Begreppet kränkande behandling används som ett samlingsbegrepp för olika former av kränkningar och trakasserier. En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen av en kränkning och att denna upplevelse alltid måste tas på allvar.

- Att kränka betyder att man uppträder så att en annan persons värdighet förminskas.
- Att trakassera betyder att förfölja och/eller plåga.

Skolan och fritidshemmet ska aktivt motverka alla former av kränkande behandling och diskriminering (orättvis behandling).

Kränkning kan vara:

Fysiska - exempelvis slag eller knuffar.

Verbala - exempelvis uttalade hot eller nedsättande ord.

Psykosociala - exempelvis utfrysning eller ryktesspridning.

Kan finnas i text eller på bild - exempelvis klotter, brev, lappar, e-mail, sms eller via sociala medier.

Vad är mobbning?

Mobbning är ett specialfall av annan kränkande behandling. När en eller flera individer upprepade gånger över tid blir utsatta för negativa handlingar från en eller flera individer.

Trakasserier

I diskrimineringslagen och arbetsmiljölagen, definieras trakasserier tydligt, särskilt i arbetslivet och skolan. Exempel på trakasserier kan vara:

- Kränkande kommentarer eller skämt
- Hot eller utfrysning
- Fysiska handlingar som är oönskade
- Spridning av rykten

2 Vår vision och värdegrund

2.1 Skolans vision och värdegrund

2.1 Skolans vision och värdegrund

Skolan ska vara en trygg, inkluderande och lärande miljö där alla elever får utvecklas utifrån sin potential – fria från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Vår vision är en skola där varje elev känner sig sedd, respekterad och har framtidstro. Alla pedagoger är goda förebilder för barn och elever.

Skolans värdegrund bygger på demokratiska principer och mänskliga rättigheter:

Allas lika värde – ingen ska särbehandlas på grund av kön, religion, etnicitet, sexualitet eller funktionsnedsättning.

Respekt och ansvar – vi visar hänsyn och omtanke om varandra och tar ansvar för våra handlingar.

Trygghet och studiero – skolan är en plats för lärande där alla ska känna sig trygga genom goda relationer till pedagoger och varandra.

Delaktighet och inflytande – elevernas röster är viktiga och tas tillvara i skolans utveckling.

2.1 Mål för likabehandlingsarbetet

Målsättningen med planen är att

- Främja allas lika värde och lika rättigheter där alla barn/elever ska känna sig trygga och bemötas med respekt varje dag.
- All personal ska aktivt arbeta för att främja likabehandling och förebygga risker för kränkningar.
- Planen ska vara ett konkret verktyg i arbetet för att förebygga och motverka diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling.

3 Organisatorisk ansvarsfördelning

För att likabehandlingsarbetet ska bli långsiktigt, systematiskt och effektivt krävs en tydlig ansvarsfördelning mellan skolans olika aktörer.

3.1 Rektor och skollledning

- Har det övergripande ansvaret för att planen mot diskriminering och kränkande behandling upprättas, följs upp och utvärderas årligen.
 - Säkerställer att personalen har kunskap om gällande lagstiftning och skolans rutiner.
 - Beslutar om och leder utredningar vid anmälningar om kränkningar eller diskriminering.
 - Ansvarar för att åtgärder vidtas och dokumenteras.
- Rektor har också det övergripande ansvaret för att främjande och förebyggande insatser integreras i skolans vardagliga arbete.

3.2 Personal

- Är skyldiga att omedelbart agera vid misstanke eller kännedom om diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.
- Deltar i det systematiska likabehandlingsarbetet genom kartläggningar, samtal och reflektion.
- Bemöter alla barn/elever med respekt och arbetar aktivt för att skapa ett tillåtande och inkluderande klimat.
- Dokumenterar och informerar rektor om händelser enligt skolans rutiner.

3.3 Elever

- Ska behandla varandra med respekt och medverka till att skapa en trygg miljö fri från kränkningar.
- Uppmuntras att berätta för vuxna om de själva eller andra utsätts för kränkande behandling och har rätt att bli tagna på allvar och att få stöd vid behov.

- Ska ges möjlighet till delaktighet i skolans förebyggande och främjande arbete, t.ex. genom elevråd eller klassråd.

3.4 Vårdnadshavare

- Ska känna till skolans/förskolans värdegrund, rutiner och arbete mot diskriminering.
- Uppmuntras att samarbeta med verksamheten för att stärka trygghet och likabehandling.
- Förväntas ta kontakt med personal eller rektor vid oro för att barnet far illa eller utsätts för något.
- Vårdnadshavare ska informeras vid händelser där deras barn är inblandat i beslut och uppföljning.

5 Delaktighet

Delaktighet är en grundläggande princip i arbetet med att skapa en trygg och likvärdig verksamhet. Alla som berörs av planen – barn/elever, personal och vårdnadshavare – ska ges möjlighet att påverka och bidra till planens innehåll och genomförande.

4.1 Barns och elevers delaktighet

Skola: Eleverna deltar i arbetet genom trygghetsenkäter, klassråd, elevråd, trygghetsvandringar och samtal med personal. De ges möjlighet att föreslå åtgärder och vara med och utvärdera insatser.

All personal deltar i förankringsarbetet, genomförandet och utvärderingen av planen.

Vårdnadshavare informeras om planen via föräldramöten samt på skolans hemsida.

6 Främjande arbete och förebyggande arbete

6.1 Främjande arbete

Grundskolan

- Värdegrundslektioner om allas lika värde, demokrati, rättigheter och respekt.
- Elevledda aktiviteter – exempelvis fadderverksamhet, elevråd, elevmentorer eller temadagar kring likabehandling.
- Trygghetsvandringar där elever och personal går igenom skolmiljön tillsammans för att identifiera trygga/otrygga platser.
- Fokus på språkbruk i klassrum och korridorer – vuxna markerar tydligt mot nedsättande uttryck.
- Gemensamma regler som tas fram tillsammans med eleverna – skapar känsla av ansvar och tillhörighet.

6.2 Förebyggande arbete

Genom kartläggning och analys

- Genomföra **trygghetsenkäter** bland barn/elever om hur de upplever miljö, planerade raster och bemötande.
- **Observationer** i klassrum, på raster eller i leken för att upptäcka exkludering, hierarkier eller könsuppdelning.

- Analysera vilka elever som **tar plats** i diskussioner, grupparbeten eller lekar – och vilka som ofta hamnar utanför.
- Samtal med elever/barn i mindre grupper om trygghet och gemenskap.
- Se över **rutiner vid konflikter** – agerar alla vuxna konsekvent?

Förslag på insatser

- Öka vuxennärvaron i miljöer och tidpunkter som identifierats som otrygga (t.ex. omklädningsrum, raster, toaletter).
- Tydliga och synliga **regler för hur vi är mot varandra**, framtagna tillsammans med barn/elever.
- Skapa **trygga grupper** genom gruppstärkande övningar, t.ex. med metoden Tåget med "värderingsövningar", "kompismaterial", samarbetsövningar.
- **Plan för att rotera grupper och platser** i undervisning och aktiviteter, så att inte utanförskap cementeras.
- Särskilda insatser i grupper där konflikter eller risk för exkludering upptäckts t ex Nödstopp.

7 Förankring av planen

Verksamheten utvärderar och omarbetar planen inför varje nytt läsår. Planen är tillgänglig i verksamheten och kommunens hemsida.

8 Rutiner för olika situationer

8.1 Anmälan, utredning och dokumentation sker

- **Alla anställda är skyldiga att anmäla** en händelse via Draftit till rektor om de får kännedom om eller misstänker att ett barn/elev utsatts för kränkande behandling eller diskriminering.
- Rektor ansvarar för att **omedelbart inleda en utredning** och vid behov vidta akuta trygghetsskapande åtgärder.
- Utredningen ska ske skyndsamt och inkludera samtal med inblandade samt eventuell kartläggning av omständigheter.
- Alla steg i processen ska **dokumenteras i Draftit**, inklusive samtal, åtgärder och uppföljning.
- Via systemet Draftit får även huvudman anmälan för uppföljning av ärenden.
- Vårdnadshavare ska informeras och involveras om det gäller barn/elev under 18 år.

8.2 Elev kränker elev

- Personal som bevittnar eller får kännedom om händelsen stoppar kränkningen direkt och anmälan görs till rektor.
- Rektor eller ansvarig personal utreder vad som har hänt genom samtal med de inblandade eleverna och eventuella vittnen.
- Åtgärder vidtas för att skydda den utsatta eleven, och den som kränkt får stöd i att ändra sitt beteende.
- Vårdnadshavare till båda parter informeras.
- Uppföljning sker för att säkerställa att kränkningarna upphört och att båda elever får fortsatt stöd.

8.3 Vuxen kränker elev

- Den som ser eller får kännedom om att en vuxen kränkt en elev ska omedelbart anmäla händelsen vid Draftit till rektor.
- Rektor ansvarar för att händelsen utreds skyndsamt och opartiskt.
- Den vuxna får möjlighet att ge sin bild av händelsen, och utredningen dokumenteras noggrant.
- Rektor beslutar om lämpliga åtgärder – det kan röra sig om samtal, handledning, omplacering eller arbetsrättsliga åtgärder.
- Elevens trygghet säkerställs under utredningens gång.
- Rektor rapporterar händelsen vidare till huvudman vid behov.

8.4 Elev kränker vuxen

- Den vuxne som utsatts rapporterar till rektor, som ansvarar för att händelsen hanteras och dokumenteras.
- Rektor kan genomföra samtal med eleven (och vårdnadshavare om eleven är minderårig) och besluta om åtgärder för att förhindra upprepning.
- Viktigt att markera tydligt att även vuxna har rätt till en trygg arbetsmiljö, enligt arbetsmiljölagen.
- Om händelsen är allvarlig kan den bedömas som hot, trakasserier eller brott och behöver anmälas till andra instanser t ex Arbetsmiljöverket.

9 Kartläggning

9.1 Kartläggning med personal och elever

Kartläggning sker genom årlig skol- eller kvalitetsenkät samt löpande via elevråd, utvalda elevgrupper samt med personal på APT och vid analystillfällen under läsåret.

Trygghetsvandring på både skola och fritidshem där zoner lyfts fram och personalen gör sig uppmärksam på.

10 Utvärdering, resultat och analys

10.1 Utvärdering och resultat

Resultat för enheten 2024/2025

Analys

10.1 Övergripande reflektion

Utifrån kvalitetsenkäten som genomfördes i mars VT25 framgår det att eleverna till stor del känner sig trygga på skolan. Resultaten visar dock att elever och personal har delvis olika uppfattning om hur de vuxna agerar vid kränkningar. Eleverna upplever att inte all personal alltid reagerar eller agerar när en elev blir utsatt för kränkning.

10.2 Styrkor i årets arbete

Vi har inte haft många kränkingsanmälningar, då personalen har kunnat agera direkt och prata med eleverna. Detta har varit möjligt eftersom vi känner våra elever väl och vet var konflikter kan uppstå. Ett exempel är klinkrutan, där det alltid har funnits en vuxen närvarande.

10.3 Utmaningar som identifierats

Omklädningsrummen lyfts som en otrygg plats. Det är en utmaning att ha bemanning där, eftersom det vanligtvis endast är en vuxen som ansvarar för idrottslektionen.

10.4 Slutsatser och utvecklingsområden

Arbeta för att göra rasterna mer meningsfulla.

Tydliggöra vad personalen ska agera på – vad är lek och vad upplevs som kränkning?

Fortsätta samtal i personalgruppen kring gemensamt förhållningssätt.

11 Nya mål och insatser

Utifrån årets utvärdering och analys har följande mål och åtgärder formulerats för att stärka det främjande och förebyggande likabehandlingsarbetet under kommande läsår.

- Att förbättra språkbruket hos eleverna.
- Att förebygga att någon elev hamnar i ofrivilligt utanförskap.
- Att fortsätta identifiera och agera snabbt vid händelser som påverkar tryggheten.
- Att erbjuda fler planerade och meningsfulla rastaktiviteter.
- Att dokumentera händelser som bedöms som faktiska kränkningar.

12 Ansvar för planens innehåll och utvärdering

Rektor har det övergripande ansvaret för att planen upprättas, följs upp, utvärderas och revideras årligen samt säkerställer att all personal känner till och arbetar enligt planens riktlinjer. Rektor leder analysen av årets likabehandlingsarbete och beslutar om nya mål.